

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

Sayı : 43728771-610.00-

Konu : 7/49315, 7/49316, 7/49317, 7/49318, 7/49319, 7/49320,
7/49321, 7/49322 Sayılı Soru Önergeleri

24 EKİM 2014
ÇOK İVEDİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 13.08.2014 tarihli ve 43452547-120.00-191170 sayılı yazısı.

İlgi yazıyla, Ardahan Milletvekili Sayın Ensar ÖĞÜT'ün tarafıma tevcih ettiği 7/49315, 7/49316, 7/49317, 7/49318, 7/49319, 7/49320, 7/49321, 7/49322 esas sayılı yazılı soru önergelerinin cevaplandırılması talep edilmektedir.

Söz konusu yazılı soru önergeleriyle ilgili cevabımız ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Bakan

EKLER :
1- Soru Önergelerine İlişkin Cevaplar
(35 Sayfa)

Adres: Necatibey Cad. No:110/A-06100 Yücetepe-ANKARA

Telefon: +90 (312) 294 50 00 - 294 50 95 - 294 50 97

Faks: +90 (312) 294 69 77

Elektronik Ağ: <http://www.kalkinma.gov.tr>

yusuf.unal@kalkinma.gov.tr

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.

Evrak teyidi <https://kbeb.kalkinma.gov.tr/Sorgu> adresinden 9DPR-A5JR-88EI kodu ile yapılabilir.

**ARDAHAN MİLLETVEKİLİ SAYIN ENSAR ÖĞÜT'ÜN YÖNELTTİĞİ 7/49317
ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE YÖNELİK CEVAPLAR:**

Mardin, Şırnak ve Hakkâri illerimiz başta olmak üzere Ocak Mayıs ayları içinde yani yılın ilk ayında gerek bölgesel gerekse genel yatırım paylarından çok istenen payı alamamıştır. Şöyle ki 2001-2014 yıllarını kapsayan 14 yıllık dilimde ise 73 bölgesel 194 genel olmak üzere toplam 267 yatırım teşvikli proje onaylanmıştır.

Soru 1: Bu teşvik yatırım sayısı bütün bölge için çok azdır bu sayının bölgenin ve illerimizin kalkınmasında önemli bir faktör değildir. Bu payın daha çok arttırılması için daha cazip teşvikler verilecek midir?

Soru 2: İlimizde göçün durması, üretimin artması, işsizliğin önlenmesi ve üretilen ürünlerin alıcı bulması konusunda yeni Ar-Ge çalışmaları yapacak mısınız?

Soru 3: Bugüne kadarki projelerde ilimizde kaç kişi istihdam edilmiştir?

Soru 4: Bu yatırımların ilimizde sanayinin gelişmesinde ne kadar yer tutmuştur?

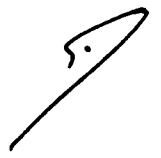
Cevap 1-4: Ülkemizde tasarrufları katma değeri yüksek yatırımlara yönlendirmek, üretimi ve istihdamı artırmak, uluslararası rekabet gücünü artıracak ve araştırma-geliştirme içeriği yüksek büyük ölçekli yatırımlar ile stratejik yatırımları özendirmek, uluslararası doğrudan yatırımları artırmak, bölgesel gelişmişlik farklılıklarını azaltmak ve kümelenme ve çevre korumaya yönelik yatırımları özendirmek amacıyla yatırım teşvikleri verilmektedir.

Bilindiği üzere yatırımcılara yönelik desteklerimizin ana omurgasını Ekonomi Bakanlığımız koordinasyonunda sağlanan yatırım teşvikleri oluşturmaktadır. Yeni Teşvik Sistemi 2012 yılında kapsamlı bir revizyona tabii tutulmuş olup, teşvik oranlarında ve uygulamalarda bazı iyileştirmeler yapılmıştır. Ayrıca yeni teşvik sisteminde Kalkınma Ajanslarının yereldeki örgütlenmesinden faydalanmak ve sistemin izlenmesi ve değerlendirmesinin daha etkili yapılmasını temin etmek üzere, Ajanslara teşvik belgesi düzenlenmesi, belge kapsamında gerçekleştirilen yatırımların izlenmesi ve tamamlama vizesi işlemlerinin sonuçlandırılması konularında yetki verilmiştir.

Yeni Teşvik Sistemi; Bölgesel Teşvik Uygulamaları, Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki, Stratejik Yatırımların Teşviki ve Genel Teşvik Uygulamaları olmak üzere 4 ana bileşenden oluşmaktadır. Yatırımcılar, yatırımların büyüklüğüne, sektörüne, yerine ve üretecekleri mal veya hizmete göre uygun olan destek uygulaması kapsamında desteklenmektedir.

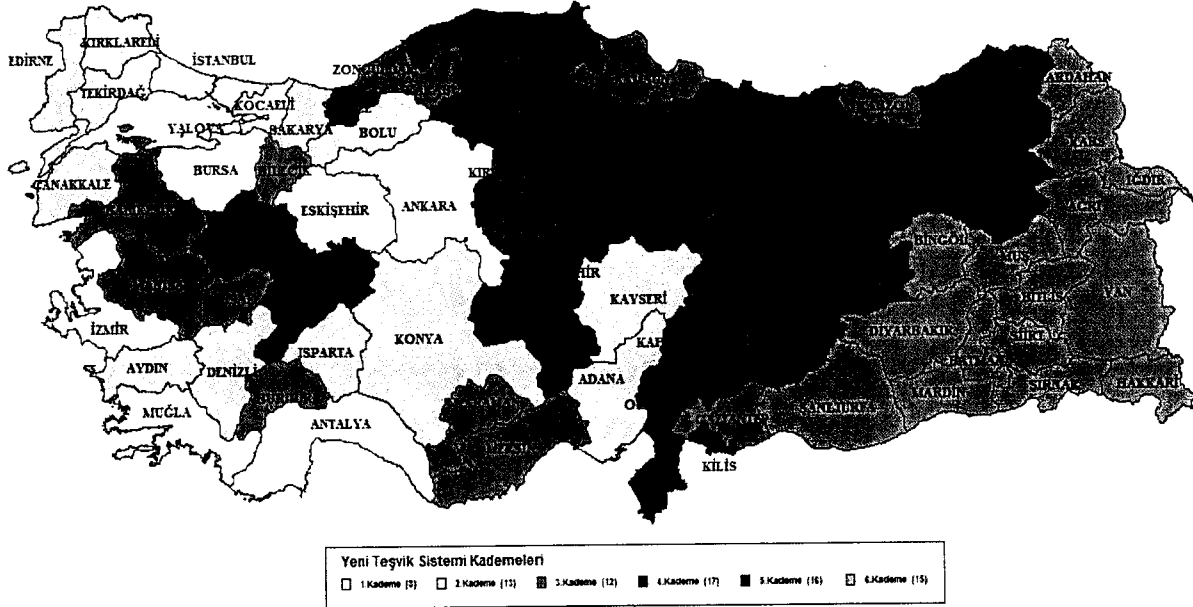
Bölgesel Teşvik Uygulamalarının temel hedefi illerin üretim ve ihracat potansiyellerini artırmak suretiyle iller arasındaki gelişmişlik farklarını azaltmaktır. Bölgesel Teşvik Uygulamalarında her ilde desteklenecek sektörler, illerin potansiyelleri ve ekonomik ölçek büyüklükleri dikkate alınarak tespit edilmiştir. Bölgelerin gelişmişlik seviyelerine³ göre yardım yoğunlukları farklılaştırılmıştır. Türkiye'deki tüm iller ekonomik ve sosyal gelişmişlik düzeylerine göre 6 bölgeye ayrılmış olup bölgelerin gelişmişlik seviyelerine göre yardım yoğunlukları farklılaştırılmıştır.

³ Yeni Teşvik Sisteminde bölgesel kademelenmeye esas teşkil eden çalışma, Kalkınma Bakanlığı tarafından 2011 yılında yenilenen Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi'dir.

Bölgesel teşvik uygulamaları kapsamındaki destek unsurlarının oran ve süreleri gelişmiş bölgelerden daha az gelişmiş bölgelere doğru kademeli olarak artacak şekilde kurgulanmış ve böylece bütün illerin gelişmişlik seviyesine göre teşvik araçlarının sağladığı yardım yoğunlukları farklılaştırılmıştır.

Harita: Bölgesel Teşvik Kademeleri

Ekonomi Bakanlığının hazırlamış olduğu Yatırım Teşvik İstatistikleri verilerine göre Ocak 2001 – Haziran 2014 döneminde Mardin ilimizde 174 bölgesel, 224 genel, 1 büyük ölçekli olmak üzere toplam 399; Şırnak ilimizde 42 bölgesel, 80 genel olmak üzere toplam 122; Hakkari ilimizde 18 bölgesel, 42 genel olmak üzere toplam 60 adet yatırım teşvik belgesi düzenlenmiştir. Anılan dönemde yatırım teşvik sisteminden yararlanan projelerde Mardin ilimizde 13521 kişilik, Şırnak ilimizde 3566 kişilik, Hakkari ilimizde 1357 kişilik istihdam öngörülmüştür.

Sözkonusu dönemde Mardin ilimizde yatırım teşviki ile gerçekleşmesi öngörülen sabit yatırım miktarı 4893 milyon TL olmuştur. Bu tutarın 4159 milyon TL'nin sanayide (imalat, enerji ve madencilik) gerçekleşmesi ve yatırımların 8771 kişiye istihdam sağlaması öngörülmüştür. Aynı dönemde Şırnak ilimizde yatırım teşviki ile gerçekleşmesi öngörülen sabit yatırım miktarı 1804 milyon TL olmuştur. Bu tutarın 1675 milyon TL'nin sanayide gerçekleşmesi ve yatırımların 2779 kişiye istihdam sağlaması öngörülmüştür. Hakkari ilimizde ise yatırım teşviki ile gerçekleşmesi öngörülen sabit yatırım miktarı 303 milyon TL olmuştur. Bu tutarın 248 milyon TL'nin sanayide gerçekleşmesi ve yatırımların 1060 kişiye istihdam sağlaması öngörülmüştür.

Yeni Teşvik sisteminde Hakkari, Şırnak, Mardin illerimiz 6. Bölgede yer almakta olduğundan bölgesel teşvik kapsamında OSB'de yapılan yatırımlarda KDV İstisnası, Gümrük Vergisi Muafiyeti, yatırımın yüzde %55'i kadar Vergi İndirimi, 12 yıl Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği, 7 puan Kredi Faiz Desteği, 10 yıl Sigorta Primi Desteği, 10 yıl Gelir Vergisi Stopajı Desteği sağlanmaktadır. Yatırım tutarı 500 Bin TL üzerindeki yatırımlar genel teşvik sisteminde KDV ve gümrük vergisi istisnasından faydalanmaktadır.

Yeni teşvik sistemi yaklaşık 2 yıldır yürürlüktedir. Yeni teşvik sistemi ile eski sistemin performanslarının mukayese edilebilmesi açısından eski sistemin 2010 yılı ikinci yarısından 2012 yılı ikinci yarısına kadarki gerçekleştirmeleri ile yeni sistemin 2012 yılı ikinci yarısından günümüze kadar olan gerçekleştirmeleri aşağıdaki tabloda mukayese edilmiştir.

Tablo: Mardin, Şırnak ve Hakkari İlleri Eski Teşvik sistemi ve Yeni Teşvik Sistemi Mukayesesi

	Eski Teşvik Sistemi (2010-2012)	Yeni Teşvik Sistemi (2012-2014)
Teşvik Belgesi Adedi	129	173
Sabit Yatırım Miktarı (Mil. TL)	543	5.582
İstihdam Adedi	3.013	9.053

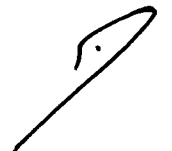
Tablodan görüldüğü üzere Mardin, Şırnak ve Hakkari illerine sağlanan teşvik belgesi adedinde, sabit yatırım tutarında ve öngörülen istihdam adedinde ciddi artışlar gözlemlenmektedir. Teşvik belgesi adedinde %34, sabit yatırım tutarında %928 ve istihdam adedinde % 200 artış gözlenmiştir.

Yatırım teşvik sistemi haricinde Ekonomi Bakanlığımız bünyesinde ihracatı artırmaya yönelik destekler de mevcuttur. Bunlar arasında fuarlara katılım, pazar araştırması, istihdam, marka ve tanıtım destekleri bulunmaktadır.

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesinde yatırımcılara ve girişimcilere destekler devam etmektedir. KOSGEB vasıtasıyla işletmelerin üretim, yönetim-organizasyon, pazarlama, dış ticaret, insan kaynakları, mali işler ve finans, bilgi yönetimi ve bunlarla ilişkili alanlarda sunacakları projeler desteklenmektedir. TÜBİTAK vasıtasıyla Ar-Ge, teknoloji geliştirilmesi, patent alımı ve teknoloji transferi gibi alanlarda proje bazlı destekler verilmektedir. Girişimciliğin geliştirilmesine yönelik destek programları da bulunmakta, bu alana yönelik, girişim sermayesi fonlarının desteklenmesi gibi yenilikçi destek modelleri uygulanmaktadır. Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bunlara ek olarak üniversite-sanayi işbirliğini geliştirmeye yönelik San-Tez Destek Programı kapsamında destekler sağlamaktadır.

Koordinasyonu Bakanlığımız tarafından sağlanan kalkınma ajansları, çeşitli alanlarda farklılaşmış destek mekanizmaları vasıtasıyla bölgelerinin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Kentsel yaşam kalitesinin artırılmasından KOBİ'lerin desteklenmesine, üniversite-sanayi işbirliğinin güçlendirilmesinden Ar-Ge ve yenilik (inovasyon) faaliyetlerinin geliştirilmesine kadar farklı pek çok alanda destek programları uygulanmaktadır. Mardin, Şırnak ve Hakkari illerinin içinde bulunduğu Dicle ve Doğu Anadolu Kalkınma Ajansları tarafından kuruldukları günden bu yana 389 projeye toplam yaklaşık 109 milyon TL tutarında destek sağlanmıştır. Söz konusu projelerin eş finansman dahil toplam tutarı yaklaşık 212 Milyon TL'dir.

Kalkınma Bakanlığına bağlı GAP İdaresi başkanlığı olarak, GAP Bölgemizde, kırsal alanda yaşayan nüfusun; sosyo-ekonomik yaşam koşullarının sürdürülebilirlik ve katılımcılık ilkesi doğrultusunda iyileştirilmesi ve gelir kaynaklarının çeşitlendirilmesi yoluyla sulanan ve

sulanamayan alanlar arasındaki gelir farkının azaltılmasına katkıda bulunması amacıyla, pilot uygulamaların gerçekleştirildiği birçok proje uygulanmaktadır. Bunlardan bazıları:

- Entegre Kırsal Kalkınma Projesi,
- Merkez Köy ve Köye Dönüş Kırsal Kalkınma Projesi,
- Organik Tarım Küme Geliştirme Projesi,
- Sulama Dışı Alanlarda Halkın Gelir Düzeyinin Artırılması Projesi,
- GAP Bölgesi Hayvancılığını Geliştirme Projesi,
- Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Projesi,
- Tarım ve Tarım Dışı Faaliyetlerin Çeşitlendirilmesi Projesi,
- Yenilenebilir Enerji ve Enerji Verimliliği Projesidir.

Ayrıca bölgede, ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde GAP Bölgesi'nde sulamaya açılmış ve açılacak alanlarda tarımsal eğitim ve yayım hizmetlerinin etkinliğini artırmak ve bu konuda hizmet veren başta çiftçi örgütleri olmak üzere kurum ve kuruluşların kapasitelerinin artırılmasına katkıda bulunmak amacıyla uyguladığımız "GAP Tarımsal Eğitim ve Yayım Projesi" ile de Bölgede çiftçilere alternatif ürün ve üretim yöntemleri ile pazarlanması konularının da içerisinde yer aldığı birçok eğitim faaliyetleri düzenlenmektedir.

Bununla birlikte, 2015 yılı yatırım programına, GAP Bölgesi'nde rekabet gücünün artırılması merkezli planlama ve uygulama kapasitesi ile Kreatif Endüstrilerin Geliştirilmesi Projesi teklif edilmiştir. Proje ile GAP Bölgesi'nin rekabet gücünün artırılmasına yönelik yenilikçi çalışmalara öncelik verilecek ve bu doğrultuda eylem planları ve projeler geliştirilecektir.

Bölge kalkınmasında öncelikli müdahale alanlarının belirlenmesi için 2012 yılında başlayan DAP Eylem Planı çalışmaları hali hazırda sürmekte ve bakanlıklar düzeyinde görüşmeleri devam etmektedir. DAP Eylem Planı kapsamında uygulanması düşünülen faaliyetler;

- Ekonomik kalkınma ve istihdam sorunlarının çözümünün temel faktörü olan girişimciliğin desteklenmesi ve yaygınlaştırılması, başarılı ve sürdürülebilir işletmelerin kurulması, girişimcilik kültürünün yaygınlaştırılması, iş geliştirme merkezlerinin kurulması ile girişimciliğin geliştirilmesi, istihdamın artırılması ve yerel dinamiklere dayalı girişimciliğin desteklenmesi amacıyla bölgede yaklaşık 10 bin işletmeye çeşitli destekler sağlanacaktır.
- Kırsal alanda bitkisel üretimin artırılması için 2013 yılından itibaren başlatılan "Küçük Tarımsal sulama Sistemleri" ile meraya dayalı hayvancılığın yapıldığı alanlarda "Hayvan İçme Suyu" projeleri, Eylem Planı süresince desteklenmeye devam edilecektir.
- Hayvan varlığının yüksek olduğu il ve ilçelerde üreticilerin hayvan satışlarını sağlıklı ve daha kazançlı olmalarını sağlamak için ruhsatlı canlı hayvan pazarları yapımının desteklenmesi ve kesim kapasitesinin artırılmasıyla bölgeden karkas et ticaretinin geliştirilmesi desteklenecektir.

DAP Eylem Planı kapsamında uygulanması düşünülen Ar-Ge çalışmaları;

- Üniversite-sanayi işbirliğine ilişkin analiz çalışmaları yapılacak ve üniversitelerdeki Ar-Ge çalışmalarını ticarileştirmeye yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.
- Teknoloji geliştirme merkezi bulunmayan illerde ihtiyaç analiz edilecek ve yapılacak fizibilite raporları doğrultusunda tespit edilen üniversiteler bünyesinde teknoloji geliştirme merkezleri oluşturulacaktır.

7/49317

Genelde ekonomide verimlilik artışı sağlayıcı araştırma faaliyetlerine de büyük önem verilmektedir. Bu kapsamda Mardin, Şırnak ve Hakkari illerindeki üniversiteler 2007 yılından sonra kurulmuştur. Bu illerin Ar-Ge potansiyeline üniversitenin katkısını artırmak amacıyla söz konusu üniversitelerde Merkezi Araştırma Laboratuvarı kurulması kararlaştırılmıştır. Mardin Artuklu Üniversitesi Merkezi Araştırma Laboratuvarı 2014 yılında tamamlanacaktır. Merkez'in kapalı alanı 1000m²'dir. Merkezi Araştırma Laboratuvarı toplam maliyeti 5.350.000 TL'dir. Şırnak Üniversitesi Merkezi Araştırma Laboratuvarı'nın da 2014 yılında tamamlanması beklenmektedir. 2250 toplam kapalı alana sahip araştırma altyapısının maliyeti 6.180.000 TL'dir. Hakkari Üniversitesi Merkezi Araştırma Laboratuvarı 2013 yılında yatırım programına alınmıştır. Halen ihale çalışmaları devam etmektedir.